

MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra tělesné výchovy a výchovy ke zdraví

Šikana

Příprava vyučovací hodiny

Veronika Gilbertová, 391942

Téma: Šikana

Kapitola v RVP: Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence

Místo realizace: učebna

Vyučovací hodina: 1 (45 minut)

Použité pomůcky: powerpointová prezentace, pracovní list, videoprojektor, připojení k internetu, notebook

Výchovně vzdělávací cíle:

- Žák definuje pojem šikana
- Žák pojmenuje, kdo je to agresor, oběť, nohsled
- Žák vysvětlí projevy, příčiny a následky šikany
- Žák interpretuje znalosti o šikaně, prevenci a druzích šikany

Mezipředmětové vztahy: výchova k občanství - mezilidské vztahy

Opěrné pojmy: šikana, oběť, kolektiv, projevy

Nové pojmy: agresor, nohsled, kyberšikana

Klíčové kompetence:

- **Kompetence k učení**
  - Žák třídí informace.
  - Žák operuje s obecnými pojmy.
  - Žák samostatně pozoruje a vstřebává novou látku.
  - Žák ze získaných poznatků vyvozuje závěry pro využití v budoucnosti.
  - Žák poznává smysl a cíl učení.
- **Kompetence komunikativní**
  - Žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v ústním projevu.
  - Žák naslouchá promluvám druhých lidí, účinně se zapojuje do diskuse, obhazuje svůj názor.

- Žák využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi.
- **Kompetence k řešení problémů**
  - Žák samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení.
  - Žák výsledky svých činů zhodnotí.
- **Kompetence sociální a personální**
  - Žák účinně spolupracuje ve skupině.
  - Žák se podílí na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá.
  - Žák přispívá k diskusi celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají.
- **Kompetence občanské**
  - Žák respektuje názory druhých lidí,
- **Kompetence pracovní**
  - Žák používá bezpečně materiály, nástroje a vybavení
  - Žák dodržuje vymezená pravidla

Teoretická příprava

Šikana

Opakované, dlouhodobé a záměrné fyzické i psychické omezování, ohrožování či týrání jedince, který se většinou nedokáže bránit.

Typy šikany

Fyzická - Kopání, bití, sexuální násilí, škrcení, ...

Psychická - Ponižování, příkazování, zesměšňování, ...

Kyberšikana

- speciální druh šikany
- šíření po internetu
- sdílení fotek, statusů, posílání zpráv za účelem zesměšnit jedince

Výskyt šikany

- doma
- ve škole
- v práci
- v zájmovém kroužku
- v armádě
- ve vězení

Účastníci šikany

- agresor
- oběť
- nohsledi
- kolektiv

Oběť

- slabší
- mladší
- handicapovaný
- jiné národnosti
- jiného náboženství

Jak můžeme poznat oběť

- změny nálad
- cítí úzkost
- je mu často špatně od žaludku
- zhoršení výsledků
- výskyt modřin
- nechce chodit do školy
- má zničené věci

Agresor

- starší
- fyzicky vyspělejší
- vůdčí typ
- ubližováním druhému si něco dokazuje a zvyšuje si sebevědomí
- má komplexy
- je si sám sebou nejistý

Pomoc při šikaně

- Pokud jsem já nebo některý z kamarádů šikanovaný, **nebojím** se dojít pro radu a pomoc za dospělým člověkem (rodič, učitel, výchovný poradce, apod.).
- Informování o šikaně **NENÍ** žalování, ale pouze snaha pomoci získat pro sebe, nebo kamaráda to, na co máme všichni právo.

Průběh vyučovací hodiny

Fáze hodiny	Popis činnosti	Metoda	Čas
Motivace	<ul style="list-style-type: none"> - Šikana - Rizika šikany 	Hromadná práce - kontrola odpovědí	3 min
Expozice	<p>1. Úvodní informace o tématu šikana</p> <ul style="list-style-type: none"> - co to je šikana, její definice - typy a projevy šikany - výskyt šikany - agresor - oběť <p>2. Diskuse: Jak mohu při šikaně pomoci</p> <p>3. Video</p> <p>Šikana očima oběti Šikana očima agresora</p> <p>Probírání shlédnutých videí</p>	<p>Frontální výuka – výklad; Hromadná výuka - diskuze</p> <p>Výklad, diskuze, vyvolávání</p> <p>Sledování videa</p> <p>Hromadná výuka; diskuze</p>	<p>10 min</p> <p>3 min</p> <p>15</p> <p>4 min</p>
Fixace	Pracovní list	Samostatná práce; diskuze,	7 min

		kontrola	
Aplikace	Shrnutí hodiny, co se žáci dozvěděli nového o šikaně, jak ji poznat, kdo se jí účastní, jak můžeme pomoci	Diskuze	3 min

Motivace

Brainstorming – šikana, rizika šikany

Žáci jsou vyvoláváni, odpovídají na otázky: „*Co je podle vás šikana? A jaká rizika může mít šikana následky?*“ Díky brainstormingu si děti uvědomí, jaká rizika jsou spjatá se šikanou.

Expozice

1. Šikana:

Učitel položí otázku: „*Znáte někdo přesnou definici šikany?*“ Po diskuzi učitel pokračuje ve výkladu a spouští prezentaci (**viz příloha č. 1**) odkrývá postupně jednotlivé stránky, kde se zobrazí správná definice.

Typy a projevy šikany:

Další otázkou pro žáky je: „*Jaké si myslíte, že jsou typy a jednotlivé projevy šikany?*“ Žáci diskutují a učitel je opravuje.

Výskyt šikany:

Následně odkrývá na prezentaci další otázku „*Kde všude se můžeme s šikanou setkat?*“

Nechává jednotlivé žáky hovořit, usměrňuje jejich nápady.

Účastníci šikany:

„*Koho byste zařadili mezi jednotlivé účastníky šikany?*“ Děti společně diskutují, pokud sdělí slova jako agresor a oběť, položí učitel další otázky: „*Kdo podle vás bývá nejčastěji obětí a agresorem?*“. Probíhá opět diskuze, učitel žáky vyvolává a pomáhá jim ke správnému znění odpovědí. Následně vše zkontrolují společně.

2. Diskuze

„*Jak mohu pomoci pokud jsem svědkem šikany?*“ Je poslední otázka, kterou vyučující dětem pokládá, zde je vhodné zdůraznit, že je velice vhodné, aby děti, pokud jsou svědky šikany, sdělily tuto skutečnost dospělému člověku.

3. Video

Vyučující spustí video, žáci jsou po jeho shlédnutí vyvoláváni a sdělují informace získané z videa a společně jej s učitelem konzultují (**příloha č.2**).

Fixace

Žáci si získané znalosti zopakují v rozdaném pracovním listě (**viz příloha č.3**), na jehož zadání samostatně pracují. Po určeném čase vyučující aktivitu žáků zastaví a odpovědi z pracovního listu, jednu po druhé konzultuje, případně opravuje správnost.

Aplikace

Na konci vyučovací hodiny učitel společně s žáky shrne celé nové učivo o šikaně. Děti se hlásí, učitel vyvolává, vyslechne a případně informaci získanou od žáka doplní.

Přílohy

Příloha č. 1

Prezentace: viz. „teoretická příprava“ v powerpoint

Šikana

Opakované, dlouhodobé a záměrné fyzické i psychické omezování, ohrožování či týrání jedince, který se většinou nedokáže bránit.

Typy a projevy šikany

Fyzická šikana

Psychická šikana

Kyberšikana

- speciální druh šikany
- šíření po internetu
- sdílení fotek, statusů, posílání zpráv za účelem zesměšnit jedince

Kde se šikana může vyskytnout

- doma
- ve škole
- v práci
- v zájmovém kroužku
- v armádě
- ve vězení

Oběť se může stát kdokoliv a v jakémkoliv věku!

Účastníci šikany

- agresor
- oběť
- nobsledi
- kolektiv

Kdo bývá obětí

- slabší
- mladší
- handicapovaný
- jiné národnosti
- jiného náboženství

Jak poznat oběť

- změny nálad
- cítí úzkost
- je mu často špatně od žaludku
- zhoršení výsledků
- výskyt modřin
- nechce chodit do školy
- má zničené věci

Kdo bývá agresor

- starší
- fyzicky vyspělejší
- vůdčí typ
- ubližováním druhému si něco dokazuje a zvyšuje si sebevědomí
- má komplexy
- je si sám sebou nejistý

Jak mohu při šikaně pomoci

- Pokud jsem já nebo některý z kamarádů šikanovaný, **nebojím** se dojit pro radu a pomoc za dospělým člověkem (rodič, učitel, výchovný poradce, apod.).
- Informování o šikaně **NENÍ** žalování, ale pouze snaha pomoci získat pro sebe, nebo kamaráda to, na co máme všichni právo.

Příloha č. 2

Video:

<https://www.youtube.com/watch?v=xaBjACZTNLQ> (šikana očima oběti)

<https://www.youtube.com/watch?v=2nAWSRGFviU> (šikana očima agresora)

